

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА

**ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради університету
18 лютого 2019 року,
Протокол № 8

Проректор з навчальної роботи

(підпис)

Л. І. Чорний
(ініціали, прізвище)

18 лютого 2019 року

М.П.

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ»
для підготовки на першому (освітньому) рівні
здобувачів вищої освіти освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 242 Туризм
галузі знань 24 Сфера обслуговування

Розробник робочої програми:

Викладач дисципліни – старший викладач кафедри менеджменту, фінансів, банківської справи та страхування

_____ Т. А. Самарічева

28. 01. 2019 року

Схвалено кафедрою менеджменту, фінансів, банківської справи та страхування 29. 01. 2019 року, протокол № 7.

Завідувач кафедри _____ В. П. Синчак

29.01. 2019 року

Декан факультету управління та економіки _____ Т. В. Терещенко

14.02.2019 року

Погоджено методичною радою університету 14 лютого 2019 року, протокол № 4.

Голова методичної ради _____ І. Б. Ковтун

14.02. 2019 року

ЗМІСТ

Стор.

1.	Опис навчальної дисципліни	–	4
2.	Заплановані результати навчання	–	5
3.	Програма навчальної дисципліни	–	7
4.	Структура вивчення навчальної дисципліни	–	11
	4.1.	Тематичний план навчальної дисципліни	– 11
	4.2.	Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять	– 12
	4.3.	Завдання для самостійної роботи студентів	– 12
	4.4.	Індивідуальні завдання	– 15
5.	Методи навчання та контролю	–	16
6.	Схема нарахування балів	–	17
7.	Рекомендовані джерела	–	19
	7.1.	Нормативно – правові акти	– 19
	7.2.	Монографії	– 19
	7.3.	Підручники та навчальні посібники	- 20
	7.4.	Допоміжні джерела	- 20
8.	Інформаційні ресурси в Інтернеті	–	21

1. Опис навчальної дисципліни

1.	Шифр і назва галузі знань	–	24 Сфера обслуговування
2.	Код і назва напрямку підготовки	–	242 Туризм
3.	Назва спеціалізації	–	
4.	Назва дисципліни	–	Економічна теорія
5.	Тип дисципліни	–	обов'язкова
6.	Код дисципліни	–	ЗПО1
7.	Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	–	перший
8.	Ступінь вищої освіти, що здобувається	–	бакалавр
9.	Курс / рік навчання	–	перший
10.	Семестр	–	перший
11.	Обсяг вивчення дисципліни:		
	1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин)	–	5 / 150
	2) денна форма навчання:		
	аудиторні заняття (годин)	–	68
	% від загального обсягу	–	45,3
	лекційні заняття (годин)	–	34
	% від обсягу аудиторних годин	–	50,0
	семінарські заняття (годин)	–	34
	% від обсягу аудиторних годин	–	50,0
	самостійна робота (годин)	–	82
	% від загального обсягу	–	54,7
	тижневих годин:		
	аудиторних занять	–	4
	самостійної роботи	–	5
	3) заочна форма навчання:		
	аудиторні заняття (годин)	–	-
	% від загального обсягу	–	-
	лекційні заняття (годин)	–	-
	% від обсягу аудиторних годин	–	-
	семінарські заняття (годин)	–	-
	% від обсягу аудиторних годин	–	-
	самостійна робота (годин)	–	-
	% від загального обсягу	–	-
	тижневих годин:		
	аудиторних занять	–	-
	самостійної роботи	–	-
12.	Форма семестрового контролю	–	екзамен
13.	Місце дисципліни в логічній схемі:		
	1) попередні дисципліни		-
	2) наступні дисципліни		ЗПО 9 Економіка туризму ППВ 2.2 Економетрія ППВ 6.1 Зовнішньоекономічна діяльність підприємства ППВ 6.2 Міжнародні економічні відносини
14.	Мова вивчення дисципліни	–	українська

2. Заплановані результати навчання

Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни	<p>К 02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій</p> <p>К 04. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу</p> <p>К 15. Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності</p>
Програмні результати навчання	<p>ПР 02. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук</p> <p>ПР 10. Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна).</p>

Після завершення вивчення дисципліни здобувач повинен продемонструвати такі результати навчання:	
1. Знання	
<i>(здатність запам'ятовувати або відтворювати факти (терміни, конкретні факти, методи і процедури, основні поняття, правила і принципи, цілісні теорії тощо)</i>	
1.1)	відтворювати суть категорій і законів, які характеризують виробничі відносини на всіх рівнях;
1.2)	називати форми організації суспільного виробництва;
1.3)	визначати суть відносин власності, форми власності;
1.4)	називати основні фактори суспільного виробництва;
1.5)	описувати ознаки конкуренції та монополії в ринковій економіці.
2. Розуміння	
<i>(здатність розуміти та інтерпретувати вивчене, уміння пояснити факти, правила, принципи; перетворювати словесний матеріал у, наприклад, математичні вирази; прогнозувати майбутні наслідки на основі отриманих знань)</i>	
2.1)	пояснювати зміст капіталу, основного та оборотного;
2.2)	класифікувати економічні потреби та інтереси;
2.3)	описувати закономірності функціонування ринкового господарства;
2.4)	з'ясувати закономірності процесу відтворення, формування господарського механізму;
2.5)	розуміти основи ринкової поведінки підприємства.
3. Застосування знань	
<i>(здатність використовувати вивчений матеріал у нових ситуаціях (наприклад, застосувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних задач)</i>	
3.1)	виявляти зв'язок між потребами, ресурсами та економічними інтересами;
3.2)	обчислювати величину вартості товару, норм додаткової вартості, норми прибутку, норми амортизації, ціни землі;
3.3)	розраховувати показники економічної та соціальної ефективності виробництва;
3.4)	пояснювати причини виникнення та шляхи подолання інфляції;
3.5)	показувати місце та роль власності в економічній системі.
4. Аналіз	
<i>(здатність розбивати інформацію на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру, бачити помилки й огріхи в логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками,</i>	

<i>оцінювати значимість даних)</i>
4.1) аналізувати такі явища як інфляція, безробіття, циклічність;
4.2) протиставляти функціонування торговельного, позичкового та акціонерного капіталу;
4.3) обчислювати ефективність використання основних факторів виробництва;
4.4) виділяти роль підприємства як основної виробничої ланки національної економіки;
4.5) робити висновок про економічну політику держави.
5. Синтез
<i>(здатність поєднувати частини разом, щоб одержати ціле з новою системною властивістю)</i>
5.1) встановлювати зв'язок заробітної плати з вартістю робочої сили;
5.2) узагальнювати основні проблеми та суперечності трансформації економіки в Україні;
5.3) аргументувати необхідність системи соціального захисту населення;
5.4) пояснювати механізм формування та розподілу доходів;
5.5) формулювати дії грошового ринку та грошової системи.
6. Оцінювання
<i>(здатність оцінювати важливість матеріалу для конкретної цілі)</i>
6.1) оцінювати сучасні проблеми реформування галузей економіки України;
6.2) робити висновок щодо ролі України в світовому господарстві;
6.3) давати оцінку формам, методам та інструментам регулювання економіки;
6.4) аргументувати вплив глобальних проблем сучасності на національну економіку України;
6.5) пояснювати наслідки глобалізації світогосподарських зв'язків.
7. Створення (творчість)
<i>(здатність до створення нового культурного продукту, творчості в умовах багатовимірності та альтернативності сучасної культури)</i>
7.1) розробляти висновки про події економічного життя держави;
7.2) складати план поведінки економічних суб'єктів в умовах ринку;
7.3) визначати стан економіки в даний період часу;
7.4) передбачати економічну політику уряду;
7.5) пропонувати заходи, спрямовані на розвиток національної економіки.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Предмет і метод економічної теорії

Зародження економіко-теоретичних знань. Становлення і основні етапи розвитку економічної теорії як науки. Сучасні напрями, школи і течії економічної теорії. Розвиток економічної думки в Україні.

Предмет економічної теорії і його тлумачення різними школами. Складові частини сучасної; економічної теорії. Позитивна та нормативна економічна теорія. Економічне мислення, його види та роль у розумінні економічного життя суспільства.

Економічні закони, принципи і категорії. Система економічних законів. Методологічні аспекти пізнання, механізму дії та використання економічних законів.

Методи пізнання економічних процесів і явищ. Загальні та спеціальні методи наукового пізнання та їх використання. Функції економічної теорії.

Місце економічної теорії в системі економічних наук. Економічна теорія та економічна політика. Економічна теорія як основа економічної політики. Основні напрями, пріоритети, методи, інструменти економічної політики.

Тема 2. Економічна система суспільства

Економічні потреби суспільства, їх суть та структура. Піраміда Маслоу. Поняття безмежності потреб. Закон зростання потреб та механізм його дії. Проблеми використання закону зростання потреб у процесі виробництва матеріальних благ. Економічні блага.

Економічні інтереси: сутність, суб'єкти, класифікація. Суперечності інтересів економічних суб'єктів та форми їх розв'язання. Інтереси і потреби: діалектика взаємозв'язку. Взаємодія потреб та інтересів як рушійна сила соціально-економічного прогресу.

Економічна система, її сутність та основні структурні елементи. Типи економічних систем. Традиційна економіка. Економічна система вільного капіталізму. Командно-адміністративна система. Система змішаної економіки. Перехідні економічні системи, їх зміст та основні риси. Формування інституційних та економічних умов переходу до нової системи господарювання. Криза та розпад командно-адміністративної системи і необхідність переходу економіки постсоціалістичних країн до ринкових відносин. Концепції різноманітності форм переходу різних країн до ринкової економіки.

Основні напрями формування сучасних ринкових відносин. Формування державного і ринкового механізмів регулювання економіки.

Власність як економічна категорія. Суб'єкти та об'єкти. Типи, форми і види власності. Основні тенденції розвитку власності на сучасному етапі. Необхідність різноманітних форм власності в ринковій економіці. Трансформація форм власності в Україні. Роздержавлення. Приватизація. Світовий досвід. Сучасний стан відносин власності в Україні. Економічні школи щодо періодизації суспільного розвитку.

Тема 3. Виробництво, його сутність та роль у житті суспільства

Виробництво як визначальний фактор потреб суспільства та їх розвитку. Зміст і структура суспільного виробництва. Матеріальне та нематеріальне виробництво, їх сутність і взаємозв'язок.

Ресурси виробництва та їх види. Використання економічних ресурсів. Абсолютна та відносна обмеженість (рідкісність) ресурсів. Межа економічних можливостей.

Економічний вибір. Крива виробничих можливостей. Основні фактори виробництва та їх взаємозв'язок. Ефективність виробництва, її сутність, економічні та соціальні показники.

Форми організації суспільного виробництва: натуральне і товарне. Еволюція товарного виробництва. Товарне виробництво, умови та причини його виникнення. Проста і розвинена форми товарного виробництва, їх спільні риси та відмінності. Товарне виробництво як основа ринкової економіки та його роль в економічному розвитку суспільства.

Тема 4. Теорія товару і грошей

Товар і його властивості. Вартість. Мінова вартість. Споживна вартість та її показники. Теорії вартості: трудова, маржиналістська і неокласична. Розвиток товару і товарного

виробництва за сучасних умов.

Теоретичні концепції виникнення та сутність грошей. Функції грошей. Історичний підхід у розгляді функцій грошей. Види грошей: паперові, металеві, кредитні, безготівкові, електронні. Обіг готівкових та безготівкових грошей. Сучасні зміни в грошовому обігу. Закон грошового обігу. Історичний досвід України в створенні національної грошової одиниці.

Інфляція, її суть і причини. Темпи інфляції. Види інфляції. Соціально-економічні наслідки інфляції.

Тема 5. Капітал підприємства, його кругообіг та обіг

Сутність капіталу, його матеріально-речовий зміст та соціально-економічна форма. Капітал як фактор виробництва. Структура капіталу та його обіг. Кругообіг капіталу. Промисловий капітал. Стадії кругообігу і функціональні форми промислового капіталу. Основний капітал. Фізичне та моральне зношення основного капіталу. Механізм відтворення основного капіталу. Амортизація. Норма амортизації. Амортизаційний фонд як одне з джерел відтворення основного капіталу. Обіговий капітал. Час і швидкість обігу. Фактори, що впливають на швидкість обігу. Оборотні засоби та їх структура. Показники ефективності використання основного та обігового капіталу. Рентабельність.

Тема 6. Доходи населення, їх формування та розподіл

Доходи, їх види та джерела формування. Сутність та механізм розподілу доходів. Функціональний та персональний розподіл доходів. Форми розподілу доходів за трудові результати та економічну діяльність.

Заробітна плата: сутність, форми та системи заробітної плати. Дохід від кооперативно-колективної та індивідуальної трудової діяльності. Підприємницький дохід. Доходи від власності та рентні доходи. Сімейні доходи, їх структура та використання. Заощадження як необхідний елемент у структурі сімейних доходів. Номінальні та реальні доходи. Диференціація доходів та її межі. Крива Лоренца та коефіцієнт Джині.

Соціальні аспекти економічних відносин. Рівень та якість життя населення. Прожитковий мінімум. Бідність. Необхідність та сутність системи соціального захисту населення. Основні елементи механізму соціального захисту. Державне регулювання розподілу доходів. Роль держави у забезпеченні соціального захисту в умовах переходу до ринкової економіки.

Тема 7. Ринкова економіка: суть, функції і структура. Суб'єкти ринкової економіки

Теоретичні засади становлення ринкових відносин. Об'єктивні передумови виникнення ринку. Поняття ринок. Риси, структура та функції ринку. Види ринків. Критерії класифікації ринків та їх структура. Характерні ознаки сучасного ринку.

Об'єктивна зумовленість та сутність ринкової інфраструктури. Основні суб'єкти ринкової економіки. Держава як суб'єкт ринкового господарства. Соціально-економічна характеристика елементів ринку та умови їх формування в Україні.

Сутність попиту і фактори, що його визначають. Закон попиту. Винятки дії закону попиту. Крива попиту. Зв'язок між попитом і ціною. Зміщення кривої попиту під впливом дії нецінових факторів.

Пропозиція: зміст і фактори, що на неї впливають. Закон пропозиції. Крива пропозиції та її властивості. Зв'язок між пропозицією і ціною. Нецінові фактори зміни пропозиції. Зміщення кривої пропозиції під впливом дії нецінових факторів. Особливості формування і зміни кривих пропозицій в перехідних економічних системах.

Ринкова рівновага. Утворення рівноважної ціни та рівноважного обсягу виробництва. Фактори, які впливають на зміну ринкової рівноваги.

Сутність ціни. Механізм формування і функції ціни. Види цін. Концепція ціноутворення по Маршалу.

Сутність конкуренції. Місце конкуренції в ринковій економіці. Форми конкуренції. Типи конкурентної поведінки. Функції конкуренції. Методи конкурентної боротьби. Позитивні й негативні наслідки конкуренції.

Монополія та типи монополізації. Види монополій. Монопольна влада. Критерії та межі

монополізації економіки. Недоліки надмірної монополізації економіки. Економічні наслідки монополій. Ринок монополістичної конкуренції. Особливості монополістичної конкуренції. Олігополістичний ринок. Суть олігополії. Олігополія і конкуренція. Олігополія та економічна ефективність.

Антимонопольна політика і антимонопольне законодавство. Світовий досвід створення антимонопольного законодавства. Проведення антимонопольної практики. Антимонопольна політика в Україні.

Тема 8. Підприємство та підприємництво в ринковій економіці

Підприємство як суб'єкт економічної системи. Організаційно-правові форми підприємств. Соціально-економічна характеристика підприємств. Функції підприємства. Організація процесу виробництва. Обмеженість ресурсів та шляхи її подолання.

Продукція підприємств та її економічні форми. Суть підприємництва та умови його існування. Види та суб'єкти підприємницької діяльності. Форми підприємництва. Підприємництво і бізнес. Перспективи розвитку підприємництва в Україні. Проблема банкрутства підприємств. Законодавство про банкрутство.

Тема 9. Капітал сфери обігу

Сфера обігу в ринковій економіці. Виникнення сфери товарного обігу в процесі еволюції товарно-грошових відносин. Сутність, функції та місце сфери обігу у ринковій економіці. Сфера обігу як сфера функціонування торговельно-мінових та кредитних відносин, торговельного та позичкового капіталу. Торговельний капітал та його еволюція за сучасних умов. Особливості сфери функціонування торговельного капіталу та його функціональна структура. Сучасні форми торговельного підприємництва. Товарна біржа. Торгові дома. Інтернет-торгівля у сфері ринкової інфраструктури. Торговельний прибуток і його норма.

Позичковий капітал як відокремлена частина грошових функціональних форм промислового і торговельного капіталу. Сутність та джерела позичкового капіталу. Позичковий процент і його джерела. Норма позичкового проценту та його динаміка. Роль процентної ставки. Кредит як форма руху позичкового капіталу. Форми кредиту. Роль і функції кредиту в сучасній ринковій економіці.

Банківська система як інфраструктурний елемент сучасної ринкової економіки. Банки, їх види та функції. Позабанківські кредитні заклади. Акціонерно-корпоративний капітал. Цінні папери акціонерних товариств. Акції. Облігації. Казначейські зобов'язання та ощадні сертифікати. Ринок цінних паперів. Фондова біржа та її функції.

Тема 10. Ринкові відносини в аграрному секторі

Аграрна сфера виробництва та її особливості. Сутність аграрних відносин. Форми господарювання у сільському господарстві: фермерські, кооперативні, державні, змішані. Рентні відносини. Сутність земельної ренти, її види та механізм створення. Розподіл і використання рентного доходу. Ринок землі. Попит і пропозиція на землю. Ціна землі.

Агропромислова інтеграція й агропромисловий комплекс. Механізм реалізації аграрних відносин в сучасних умовах. Державна політика регулювання та підтримки сільськогосподарського виробника.

Тема 11. Держава та її економічні функції

Необхідність і межі державного регулювання ринкової економіки. Держава як суб'єкт економічної системи. Теоретичні погляди на роль держави в економіці та їх еволюція. Економічні функції держави. Форми, методи та інструменти державного регулювання економіки.

Фінансова система. Суть і структура фінансової системи. Державний бюджет. Місцеві бюджети. Формування доходів і витрат державних та місцевих бюджетів.

Податки. Елементи системи оподаткування. Крива Лаффера. Функції податків: фіскальна, регулююча, стимулююча. Класифікація податків. Бюджетно-податкова система як інструмент економічної політики держави. Необхідність державного регулювання в умовах ринкової економіки. Співвідношення державного і ринкового механізмів регулювання національної

економіки.

Тема 12. Світове господарство і міжнародні економічні відносини

Сутність та етапи становлення світового господарства. Структура, основні риси та закономірності його розвитку. Інтернаціоналізація господарського життя. Інтеграційні процеси на сучасному етапі. Основні форми міжнародних економічних відносин та види інтеграційних формувань. Міжнародна економічна інтеграція. Інтеграційні зв'язки й механізм міжнародного співробітництва. Головні інтеграційні угруповання світу. Процеси інтеграції у Європі та її форми. Роль транснаціональних корпорацій в інтернаціоналізації суспільного виробництва. Місце Європейського економічного співтовариства у світовій економіці. Перспективи інтеграції економіки України у світову економічну систему.

Міжнародна торгівля та її економічні основи. Міжнародний поділ праці, його принципи і форми. Міжнародна спеціалізація і кооперація виробництва. Особливості поділу праці в сучасних умовах. Теорії міжнародної торгівлі. Протекціонізм і вільна торгівля. Митні та немитні засоби регулювання зовнішньої торгівлі. Всесвітній ринок товарів та послуг. Структура світового ринку. Основні тенденції розвитку світового ринку. Методи конкурентної боротьби на світовому ринку. Міжнародні торговельні організації.

Міжнародний рух капіталів. Причини, форми вивозу капіталу. Особливості вивозу капіталу на нинішньому етапі розвитку світового господарства. Наслідки вивозу капіталу. Прямі та портфельні інвестиції. Міжнародні кредити.

Міжнародний валютний фонд. Європейський банк реконструкції та розвитку. Міжнародні валютно-фінансові відносини. Зміст і структура світової валютної системи. Валютні ринки. Конвертованість національних валют. Фіксований і плаваючий курс. Міжнародні валютно-фінансові організації.

Міжнародна міграція робочої сили. Сутність і причини міжнародної міграції робочої сили. Основні напрями міграції. Утворення міжнародного ринку робочої сили.

Тема 13. Економічні аспекти глобальних проблем

Причини виникнення, сутність і класифікація глобальних проблем. Глобальні проблеми і шляхи їх розв'язання людством. Сучасні глобальні проблеми.

Паливно-енергетична та сировинна проблеми. Екологічна криза та форми її прояву. Демографічні проблеми світу та шляхи їх вирішення. Проблема та шляхи скорочення зон зuboжіння, голоду і хвороб у світі. Необхідність і форми міжнародного співробітництва у вирішенні глобальних проблем та розвитку світового господарства.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни
4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	с	лаб	інд	с.р.		л	с	лаб	інд	с.р.
Тема 1. Предмет і метод економічної теорії	10	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	
Тема 2. Економічна система	14	4	4	-	-	6	-	-	-	-	-	
Тема 3. Виробництво, його сутність та роль у житті суспільства	10	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	
Тема 4. Теорія товару і грошей	14	4	2	-	-	8	-	-	-	-	-	
Тема 5. Капітал підприємства, його кругообіг та обіг	14	2	4	-	-	8	-	-	-	-	-	
Тема 6. Доходи населення, їх формування та розподіл	14	4	4	-	-	6	-	-	-	-	-	
Тема 7. Ринкова економіка: суть, функції і структура. Суб'єкти ринкової економіки	14	4	4	-	-	6	-	-	-	-	-	
Тема 8. Підприємство та підприємництво в ринковій економіці	10	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	
Тема 9. Капітал сфери обігу	10	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	
Тема 10. Ринкові відносини в аграрному секторі	10	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	
Тема 11. Держава та її економічні функції	10	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	
Тема 12. Світове господарство і міжнародні економічні відносини	10	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	
Тема 13. Економічні аспекти глобальних проблем	10	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	
Усього годин	150	34	34	-	-	82	-	-	-	-	-	

4.2. Аудиторні заняття

4.2.1. Аудиторні заняття (лекції, семінарські заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбаченими тематичним планом.

4.2.2. Плани лекцій з передбачених тематичним планом тем визначаються в підрозділі 1.2 навчально-методичних матеріалів дисципліни.

4.2.3. Плани семінарських занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань та методичні рекомендації для підготовки до занять визначаються в підрозділі 1.3 навчально-методичних матеріалів дисципліни.

Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назви тем	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Тема 1. Предмет і метод економічної теорії	2	-
2.	Тема 2. Економічна система суспільства	4	-
3.	Тема 3. Виробництво, його сутність та роль у житті суспільства	2	-
4.	Тема 4. Теорія товару і грошей	2	-
5.	Тема 5. Капітал підприємства, його кругообіг та обіг	4	-
6.	Тема 6. Доходи населення, їх формування та розподіл	4	-
7.	Тема 7. Ринкова економіка: суть, функції і структура. Суб'єкти ринкової економіки	4	-
8.	Тема 8. Підприємство та підприємництво в ринковій економіці	2	-
9.	Тема 9. Капітал сфери обігу	2	-
10.	Тема 10. Ринкові відносини в аграрному секторі	2	-
11.	Тема 11. Держава та її економічні функції	2	-
12.	Тема 12. Світове господарство і міжнародні економічні відносини	2	-
13.	Тема 13. Економічні аспекти глобальних проблем	2	-
	Всього годин:	34	-

4.3. Самостійна робота

Завдання для самостійної роботи здобувачів вищої освіти

№ з/п	Назви тем та зміст завдань	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Тема 1. Предмет і метод економічної теорії	6	-
	Завдання: 1. Зробіть порівняльну характеристику		

		економічних категорій та економічних законів у табличній формі.		
		2. Підготуйте доповідь про основні праці одного із представників будь-якої школи (напрямку) економічної теорії.		
2.	Тема 2. Економічна система суспільства		6	-
	<i>Завдання:</i>	1. Визначте взаємозв'язок потреб та інтересів і відобразіть його у вигляді схеми.		
3.	Тема 3. Виробництво, його сутність та роль у житті суспільства		6	-
	<i>Завдання:</i>	1. Розрахуйте показники економічної та соціальної ефективності виробництва в Україні, та подайте їх динаміку за останні три роки у табличній формі.		
4.	Тема 4. Теорія товару і грошей		8	-
	<i>Завдання:</i>	1. Відобразіть сучасні зміни в грошовому обігу за останні 5 років, побудувавши діаграму по таких показниках: обсяг готівки, рівень інфляції, рівень доларизації грошового обігу, рівень забезпечення грошової бази золотовалютними резервами.		
		2. Визначте шляхи подолання інфляції в економіці України.		
5.	Тема 5. Капітал підприємства, його кругообіг та обіг		8	-
	<i>Завдання:</i>	1. Зробіть порівняльну характеристику постійного та змінного капіталу у табличній формі.		
		2. Покажіть взаємозв'язок національного багатства та капіталу?		
6.	Тема 6. Доходи населення, їх формування та розподіл		6	-
	<i>Завдання:</i>	1. Оцініть диференціацію доходів населення України та відобразіть її у табличній формі.		
		2. Проаналізуйте рівень та якість життя населення України, та подайте відповідні показники за останні 3 роки у вигляді діаграми.		
7.	Тема 7. Ринкова економіка: суть, функції і структура. Суб'єкти ринкової економіки		6	-
	<i>Завдання:</i>	1. Визначте відмінні риси структури ринку від його інфраструктури?		
		2. Охарактеризуйте антимонопольну діяльність України, використовуючи відповідні нормативно-правові акти.		
8.	Тема 8. Підприємство та підприємництво в ринковій економіці		6	-
	<i>Завдання:</i>	1. Сформулюйте переваги та недоліки малого підприємництва у табличній формі.		

		2. Використовуючи статистичну інформацію Державної служби статистики України, проаналізуйте динаміку кількості підприємств за видами економічної діяльності, за розміром та за формою власності за останні три роки.		
		3. Наведіть приклад франчайзингу.		
9.	Тема 9. Капітал сфери обігу		6	-
	<i>Завдання:</i>	1. Зробіть порівняльну характеристику між депозитами та ощадними внесками?		
		2. Розкрийте суть лізингових, факторингових і трастових операцій.		
		3. Обґрунтуйте вплив на національну економіку міжнародних кредитних інститутів?		
10.	Тема 10. Ринкові відносини в аграрному секторі		6	-
	<i>Завдання:</i>	1. Охарактеризуйте земельну реформу в Україні.		
		2. У чому полягає проблема власності на землю і як вона вирішується в Україні?		
		3. Проаналізуйте напрями державної підтримки АПК.		
11.	Тема 11. Держава та її економічні функції		6	-
	<i>Завдання:</i>	1. Дайте характеристику основним нормативно-правовим актам, що забезпечують основу державного регулювання економіки України.		
		2. Оцініть механізм державних закупівель.		
		3. Проаналізуйте ефективність державного сектору економіки України.		
12.	Тема 12. Світове господарство і міжнародні економічні відносини		6	-
	<i>Завдання:</i>	1. Аргументуйте, які (прямі чи портфельні) інвестиції є більш бажаними для приймаючої країни.		
		2. Що являє собою Європейське співтовариство?		
13.	Тема 13. Економічні аспекти глобальних проблем		6	-
	<i>Завдання:</i>	1. Обґрунтуйте роль ООН та інших міжнародних суспільно-політичних організацій у вирішенні глобальних проблем?		
		2. Зробіть висновки із концепції ноосфери В. Вернадського.		
	Всього годин:		82	-

4.4. Індивідуальні завдання

4.4.1. Умови виконання завдань

Індивідуальне навчально-дослідне завдання студентів денної форми навчання виконується у межах годин, відведених для самостійної роботи студента. Тема ІНДЗ у формі наукової роботи обирається студентом добровільно і закріплюється за студентом викладачем на початку семестру. Підготовка ІНДЗ у такій формі передбачає:

- підбір та опрацювання літератури за темою;
- складання плану роботи (вступ, перше питання - розкриття теоретичних аспектів проблеми, друге питання - аналіз фактичних та статистичних даних, висновки, список використаної літератури та інформаційних джерел);
- виклад основних ідей та пропозицій авторів;
- презентація ІНДЗ на семінарських заняттях (виступ до 5 хвилин).

Тема ІНДЗ у формі реферату обирається студентом добровільно або закріплюється за студентом викладачем протягом семестру і виконується за ustalеними вимогами.

4.4.2. Теми завдань

4.4.2.1. Теми наукових робіт

1. Напрями і пріоритети економічної політики в Україні.
2. Методи, інструменти економічної політики.
3. Вибір альтернатив ефективного використання ресурсів.
4. Типи і еволюція економічних систем.
5. Зміст економічного прогресу та його критерії.
6. Особливості сучасного стану НТР.
7. Виробництво як основа життя та розвитку суспільства.
8. Умови виникнення товарного виробництва.
9. Сучасні зміни в грошовому обігу.
10. Грошові реформи.
11. Робоча сила як специфічний фактор виробництва.
12. Історичні тенденції зміна тривалості робочого дня.
13. Організація підприємницької діяльності.
14. Форми підприємств.
15. Шляхи прискорення часу обороту капіталу.
16. Проблема зношення основного капіталу в Україні.
17. Роль НТП в оновленні капіталу.
18. Роль ринкової інфраструктури в регулюванні економічних процесів.
19. Організаційно-правові умови функціонування акціонерних товариств в Україні.
20. Форми торговельного підприємства.
21. Формування акціонерного капіталу в Україні.
22. Інтернет-торгівля в сфері ринкової інфраструктури.
23. Проблеми розвитку аграрного ринку в Україні.
24. Соціально-економічні проблеми села.
25. Інтенсифікація сільського господарства.
26. Проблеми державного регулювання сільського господарства.
27. Проблеми становлення агробізнесу в Україні.
28. Проблеми відтворення в економіці України.
29. Національне багатство України.
30. Проблеми ефективності в економіці України.
31. Економічний потенціал України.
32. Зв'язок споживання з фазами відтворення.
33. Споживання, добробут та рівень життя.

34. Практика нагромадження в зарубіжних країнах.
35. Проблеми розвитку освіти в Україні.
36. Проблема безробіття в Україні.
37. Форми безробіття в Україні.
38. Трудовий потенціал України.
39. Теоретичні погляди на роль держави в економіці та їх еволюція.
40. Правові, економічні та адміністративні методи регулювання.
41. Структурна політика в Україні.
42. Дослідження проблем циклічного розвитку економіки.
43. Антикризове регулювання в розвинутих країнах світу, його методи і позитивний досвід для використання в Україні.
44. Структура господарського механізму.
45. Основні завдання ринкового механізму саморегулювання.
46. Основні напрямки регулювання господарського механізму в Україні.
47. Взаємозв'язок антициклічного та антикризового регулювання.
48. Здійснення активної структурної, амортизаційної та інвестиційної політики в ході реформування господарського механізму в Україні.
49. Основні риси сучасної монополії.
50. Одержавлення власності та влади: суть, причини, наслідки.
51. Становлення і розвиток підприємництва та конкурентного середовища.
52. Державне регулювання в перехідній економіці.
53. Економічна безпека України.
54. Демоніполізація та формування конкурентного середовища.
55. Форми і механізм роздержавлення і приватизації.
56. Інтеграція України у сучасну систему світогосподарських зв'язків.
57. Характеристика світових форм міжнародних економічних відносин.
58. Роль ТНК в світовому господарстві.
59. ТНК і Україна.
60. Сучасні можливості і шляхи розв'язання глобальних проблем людства.

5. Методи навчання та контролю

Під час лекційних занять застосовуються:

- 1) традиційний усний виклад змісту теми;
- 2) слайдова презентація.

На семінарських заняттях застосовуються:

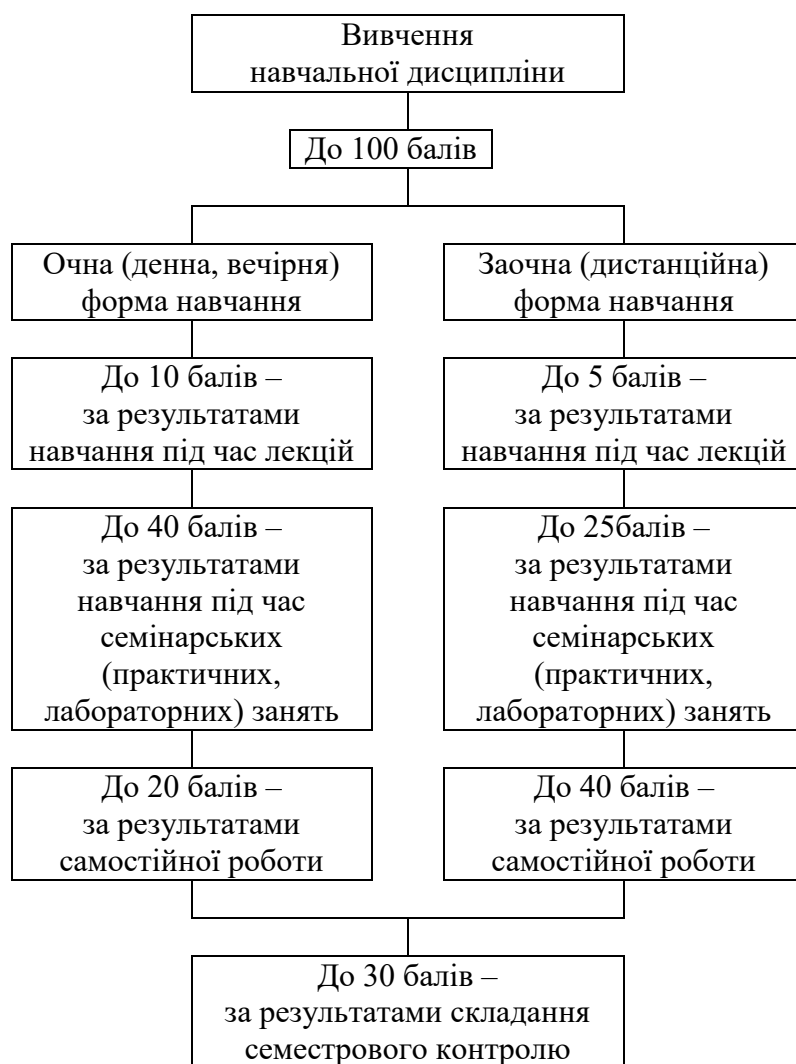
- дискусійне обговорення проблемних питань;
- вирішення ситуаційних завдань;
- повідомлення про виконання індивідуальних завдань.

Поточний контроль знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни проводиться у формах:

- 1) усне опитування на семінарських заняттях;
- 2) виконання поточних контрольних робіт у формі тестування;
- 3) захист підготовленого звіту з ІНДЗ;
- 4) захист підготовленого публічного виступу.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі екзамену.

6. Схема нарахування балів

6.2. Обсяг балів, здобутих здобувачем вищої освіти під час лекцій з навчальної дисципліни, обчислюється у пропорційному співвідношенні кількості відвіданих лекцій і кількості лекцій, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з додатками 1 і 2 до Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова.

З цієї навчальної дисципліни передбачено проведення 17 лекційних занять за денною формою навчання.

Отже, здобувач вищої освіти може набрати під час лекцій таку кількість балів:

№ з/п	Форма навчання	Кількість лекцій за планом	Кількість відвіданих лекцій																
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17
1.	Денна	17	0,5	1,0	2,0	2,5	3,0	3,5	4,0	4,5	5,5	6,0	6,5	7,0	7,5	8,0	9,0	9,5	10,0

6.3. З навчальної дисципліни «Економічна теорія» передбачено проведення 17 семінарських занять за денною формою навчання.

За результатами семінарського (практичного, лабораторного) заняття кожному здобувачу вищої освіти до відповідного документа обліку успішності виставляється кількість балів від 0 до 5 числом, кратним 0,5, яку він отримав протягом заняття.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів наведені у п.4.3.8. Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права імені Леоніда Юзькова (затвердженого 29 травня 2017 року, протокол № 14).

6.4. Перерозподіл кількості балів в межах максимально можливої кількості балів за самостійну роботу здобувачів вищої освіти та виконання індивідуальних завдань, наведено в табл. 6.2.

Таблиця 6.2

Розподіл балів за самостійну роботу з навчальної дисципліни «Економічна теорія»

№ з/п	13 тем	Номер теми													Усього балів
		1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	
1.	Максимальна кількість балів за самостійну роботу	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	13
2.	Максимальна кількість балів за індивідуальне завдання	6													7
	Усього балів														20

7. Рекомендовані джерела

7.1. Нормативно-правові акти

1. Бюджетний кодекс України від 8 липня 2010 року №2456-VI (із змінами). URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17/card2#Card>.
2. Господарський кодекс України: Кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. Верховна Рада України. Законодавство України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
3. Конституція (основний закон) України від 28.06.1996 р. // ВВРУ, 1996, № 30, С.141; Із змінами, внесеними Законом України від 08.12.2004 р. № 2222-IV. ВВРУ. 2005. № 2. С.44.
4. Митний кодекс України. Відомості Верховної Ради України : документ 4495-17, редакція від 01.01.2018 року. URL : www.rada.gov.ua.
5. Податковий кодекс від 02.12.2010 р. № 2755-VI Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI (Остання редакція від 18.01.2018. Внесення змін (закон від 31.05.2017 N 1389-VIII /1389-19/), ст. 249 . URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
6. Постанова КМУ «Про утворення Державної податкової служби України та Державної митної служби України» від 18.12.2018 р. № 1200.
7. Постанова КМУ «Про затвердження переліку організаційно-правових форм нерезидентів, які не сплачують податок на прибуток (корпоративний податок), у тому числі податок з доходів, отриманих за межами держави реєстрації таких нерезидентів, та/або не є податковими резидентами держави, в якій вони зареєстровані як юридичні особи» від 04.07.2017 р. № 480.
8. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України №2464-17 [редакція від 01.01.2018]. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 2-3. Ст.11. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2464-vi>.
9. Про єдиний митний тариф (групи 01-72): Закон України № 584а-18 редакція від 01.01.2017 року. URL : www.rada.gov.ua.
10. Про єдиний митний тариф (групи 73 -97): Закон України № 584б-18 редакція від 01.01.2016 року. URL : www.rada.gov.ua.

7.2. Монографії

11. Г. І. Башнянин, М. Г. Москва, М. Я. Вірт, Т. А. Піхняк. Державне управління малим підприємництвом у трансформаційній економіці України : монографія. Львів: ЛІГА-ПРЕС, 2014. 170 с.
12. Національна транзитивна економічна система: розвиток ринкових відносин та економічна політика : монографія / О. А. Артеменко, О. Г. Бакланова, М. І. Зверяков та ін. ; за заг. ред. Зверякова М. І. Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2020. 224 с.
13. Поведінка домашніх господарств України: моделі та особливості регулювання : монографія. / Зоя Галушка, Ганна Катаранчук. Чернівці: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, 2018. 190 с.
14. Синчак В.П., Самарічева Т. А. Податок на додану вартість у системах ціноутворення й оподаткування молокопереробних підприємств. Монографія. Хмельницький: Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2019. 180 с.
15. Трансформаційні процеси у податковій системі України: монографія / за заг. ред. І. С. Волохової. Одеса: Атлант ВОІ СОІУ, 2018. 384 с.

7.3. Підручники та навчальні посібники

16. Баб'як М. Н., Пешенкова Л. А., Рибчук А. В. Економічна теорія: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2017. 208 с.
17. Базилінська О. Я. Макроекономіка: навч. посіб. 2-ге вид., випр. Київ: Центр навчальної літератури, 2018. 442 с.
18. Башнянин Г. І., Шевчук Є. С. Політична економія : навч. посіб. 4-те вид., перероб. і виправ. Львів : Магнолія, 2017. 280 с.

19. Гальчинський А. С., Єщенко П. С. Економічна теорія: підручник. Київ: Вища школа, 2017. 503 с.
20. Дзюбик С.Д., Ривак О.С. Основи економічної теорії: Навч. Посіб. Київ: Знання, 2015. 481 с.
21. Економічна теорія: Політична економія: підручник / за заг. ред. С. І. Юрія. Київ: Кондор, 2018. 604 с
22. Економічна теорія: підручник / за заг. ред. В.Д. Лагутіна. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2017. 608 с.
23. Економічна теорія: Політекономія: підручник / за ред. В. Д. Базилевича. 6-те вид., перероб. і доп. Київ: Знання – Прес, 2017. 719 с.
24. Економічна теорія : навч. посібник у 2 ч. / Н. Г. Ушакова, О. А. Кулініч, Л. М. Зарецька. Частина II. Харків : Монограф, 2018. 219 с.
25. Економічна теорія: Навч. посіб. / Ушакова Н.Г., Н.А. Гебер, Н.М. Федоренко, Помінова І.І. Харків: МОНОГРАФ, ФОП Іванченко І.С., 2015. 241 с.
26. Камінська Т.М. Основи економічної теорії: Підручник для студ. вищих навч. закладів. Київ: ВСВ «Медицина» 2017. 256 с.
27. Мочерний С.В. Політекономія: Підручник. 2-ге вид., випр. Київ: Вікар, 2015. 386 с.
28. Основи економічної теорії : курс лекцій / І. В. Кокареєв. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 220 с.
29. Основи економічної теорії : навч. посібник / І. В. Кокареєв. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2020. 100 с.
30. Макроекономіка : підручник / за ред. М. Макаренко. Київ : Центр навчальної літератури 2019. 216 с.
31. Мочерний С. В. Економічна теорія: посіб. для студ. Вищих закладів освіти. Київ.: Видавничий центр «Академія», 2017. 592 с.
32. Мочерний С. В., Устенко О. А. Основи економічної теорії: навч. посіб. 3-тє вид., стер. Київ: Академія, 2018. 502 с.
33. Основи економічної теорії: підручник / А. А. Чухно, П. С. Єщенко, Г. Н. Климко та ін.; за ред. А. А. Чухна. Київ: Вища школа, 2017. 606 с.
34. Основи економічної теорії : навч. посіб. / П. В. Круша та ін.; за заг. ред. П. В. Круша, В. І. Депутат, С. О. Тульчинська. Київ : Каравела, 2017. 448 с.
35. Сірко А. В. Економічна теорія. Політекономія: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2014. 416 с.
36. Федоренко В.Г. Політична економія: підручник. 2-ге вид. Київ: Алерта, 2015. 487 с.

7.4. Допоміжні джерела

37. Варналій З. С. Основи підприємництва: навч. посібник. К., Знання-Прес, 2002. 239 с.
38. Економіка виробничого підприємництва: навч. посібник.; за ред. Й. М. Петровича. 3-є вид., випр. К.: Т-во «Знання», 2002. 405 с.
39. Економічна енциклопедія: у трьох томах. Том 1 За ред. С.В.Мочерного. К.: Видавничий центр «Академія», 2000. 864 с.
40. Економічна енциклопедія: у трьох томах. Том 2. За ред. С.В.Мочерного. К.: Видавничий центр «Академія», 2001. 848 с.
41. Економічна енциклопедія: у трьох томах. Том 3. За ред. С.В.Мочерного. К.: Видавничий центр «Академія», 2002. 952 с.
42. Єщенко П. С. Сучасна економіка: навч. посібник. Київ: «Вища школа», 2005. 325 с.
43. Піхняк Т. А. Сучасні виклики для економічного розвитку малого підприємництва в Україні. Приазовський економічний вісник. 2021. № 2 (25). С.24-30.
44. Піхняк Т.А., Костарной С.В. Податкові переваги, як засіб підтримки суб'єктів господарювання в умовах пандемії. Збірник праць Таврійського державного агротехнологічного університету імені Д.Моторного (ТДАТУ). Економічні науки. №1(45), 2022 р. С.112-118.
45. Піхняк Т.А. Економічні наслідки сучасних проблем в Україні: Covid-19. Фінанси та

підприємництво: стан, проблеми та перспективи змін у кризовій економіці: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 20 лютого 2021 року). Східноукраїнський інститут економіки та управління. Запоріжжя: ГО «СІЕУ», 2021. С.43-46.

46. Піхняк Т. А. Фактори підвищення ефективності діяльності суб'єктів малого підприємництва. XIV Міжнародна науково - практична конференція «Current issues of science and education», 23–26 березня 2021 р., Рим, Італія. С. 46-50.
47. Піхняк Т.А., Березюк А. В. Інфляція в Україні: причини, наслідки та антиінфляційна політика. Економіка, фінанси, облік, управління та право: проблеми, тенденції, досягнення: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Полтава, 9 листопада 2021 р.): у 2 ч. Полтава: ЦФЕНД, 2021. Ч. 1. С.6-8
48. Старостенко Г. Г. Політична економія: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 344 с.
49. Трусова Н.В., Радченко Н.Г., Піхняк Т.А. Податки в системі мобілізації публічних доходів. Збірник наукових праць ТДАТУ імені Дмитра Моторного. Економічні науки. №2(44), 2021. С. 193-201.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: www.rada.gov.ua.
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
3. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України . URL: <http://www.kmu.gov.ua>.
4. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. URL: <http://www.me.gov.ua>.
5. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL : www.minfin.gov.ua.
6. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.
7. Офіційний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>.
8. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL:<http://www.ssmc.gov.ua>.
9. Офіційний сайт наукового журналу «Економіка України». URL: <http://www.economukraine.com.ua/index.php>.
10. Офіційний сайт збірника наукових праць «Економічна теорія та право». URL: <http://econlaw.nlu.edu.ua>.
11. Офіційний сайт науково-теоретичного журналу «Економічна теорія». URL:<http://etet.org.ua>.
12. Офіційний сайт Інституту демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи Національної академії наук України. URL: <http://www.idss.org.ua>.
13. Офіційний сайт Інституту економіки та прогнозування Національної академії наук України. URL: <http://ief.org.ua>.
14. Офіційний сайт Інституту економічних досліджень та політичних консультацій. URL: <http://www.ier.com.ua> (дата звернення: 12.06.2020).
15. Офіційний сайт Міжнародного валютного фонду. URL:<http://www.imf.org/external/>.
16. Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. URL: <http://www.me.gov.ua>.

ОНОВЛЕНО:

Доцентка кафедри менеджменту, фінансів,
банківської справи та страхування, кандидатка
економічних наук
22 серпня 2022 року

_____ Тетяна ПІХНЯК

СХВАЛЕНО

Рішення кафедри менеджменту, фінансів,
банківської справи та страхування
23 серпня 2022 року, протокол № 1.

Завідувачка кафедри,
кандидатка економічних наук, доцентка
23 серпня 2022 року

_____ Наталія ЗАХАРКЕВИЧ